

[Lannung.]

både storpolitisk og militært, der taler stærkt for, at de to hovedmagter trods alle stærke ord og meget andet må have alvorlige hensigter i forsøget på at nå en afspænding og ordning.

Den største risiko for krig i vor tid er efter vor mening den, som mange, deriblandt folk som Macmillan og Dag Hammarskjöld, har kaldt „krig af vanvare“, krig, der udspringer af en fejltagelse eller misforståelse, eventuelt af panik eller svigtende nerver, og netop i denne sammenhæng syntes jo Camp David-forhandlingerne at have været af betydning. Men der er, så længe atmosfæren er så spændt og den gensidige mistillid så stor i de to gigantmagter, en større risiko end ellers for, at en blot ulykkelig episode kan få skæbnesvangre konsekvenser.

Ser vi på det udenrigspolitiske billede, er der vel stadig især to faremomenter, to farerommende brændpunkter. Det ene er Vestberlin og alt, hvad dertil hører. Det er sammen med spørgsmålet det delte Tyskland et uløst spørgsmål, men problemstillingen er jo, for så vidt angår Vestberlin, klar: Vestberlins befolknings frie selvbestemmelsesret og forbindelse med vesten må fortsat sikres. Spørgsmålet Vestberlin kan efter alt foreliggende forventes ikke i sig selv at blive akut i de første tre fjerdingår eller så, medmindre verdenssituationen pludselig skulle blive meget alvorligt forværret.

Det andet farlige brændpunkt er Formosa-spørgsmålet og alt, hvad dertil hører. Det er i ikke mindre grad et uløst spørgsmål, men problemstillingen er vel for os i vesten dér mindre klar. Det hænger sammen med hele forholdet til Den kinesiske Folkerepublik. Medens det fra et vestligt synspunkt ikke er svært at pege på en modus vivendi for spørgsmålet Vestberlin, og denne indtil videre kan holde sig meget nær til status quo, så er stillingen helt anderledes for Formosa-Kina spørgsmålet. Her er den nuværende situation på blot lidt længere sigt så uholdbar og rummer sådanne faremomenter, at det mere og mere er en bydende nødvendighed for os i Vesteuropa endnu stærkere end før at sætte ind for en løsning.

I det arbejde for afspænding og forståelse, som jo altid må ligge vor regering stærkt

på sinde, vil Kina-Formosa problemet sikkert være et hovedelement. Det radikale venstres sidste landsmøde gav derfor udtryk for, at Danmark sammen med de øvrige nordiske lande skal gøre en aktiv indsats for, at Den kinesiske Folkerepublik får sit sæde i FN og jeg vil tilføje i de øvrige internationale organisationer. Vi bør gøre det i De Forenede Nationer og endnu mere bestemt, energisk og målbevidst end hidtil. Det samme gælder i de øvrige internationale organisationer, herunder Europarådet og ikke mindst i NATO, hvor der må være særlige muligheder for sammen med Norge og forhåbentlig de fleste andre vesteuropæiske lande at lægge vore amerikanske allierede stærkt på sinde, med hvor stor alvor vi ser på hele dette spørgsmål. Det synes frem for noget andet i givet fald at kunne føre til den helt store katastrofe.

For den, der i 11 år vel gennemgående har tilbragt godt og vel en fjerdedel af tiden i De Forenede Stater og nøje har fulgt med i den amerikanske presse, er der ikke nogen tvivl om, at dette spørgsmål først og fremmest er et indrepolitisk betonet spørgsmål i De Forenede Stater og ikke, som det burde være, først og fremmest et stort udenrigspolitisk spørgsmål. Det var derfor meget glædeligt forleden at se 52 fremtrædende demokrater, deriblandt 12 medlemmer af repræsentanternes hus, udenrigspolitiske eksperter, videnskabsmænd og lærere, foreslå USAs anerkendelse af det kommunistiske Kina. De betegnedes bl. a. i denne forbindelse deres lands udenrigspolitik som steril og ineffektiv. De tilføjede, at USAs anerkendelse af det kommunistiske Kina og Pekingregeringens optagelse i De Forenede Nationer var af afgørende betydning for fremtidens politiske udvikling. Med formandens tilladelse citerer jeg:

„Vi kan“, fastslog de, „ikke se, hvorledes vor regering kan håbe på en afspænding til at opnå en retfærdig løsning af uoverensstemmelserne eller frem for alt opnå afrustning uden at oprette direkte forhandlingsforbindelser med Peking.“

FN er jo ifølge sin idé den verdensomfattende organisation, hvor alle nationer uanset deres politiske systemer skal mødes til fremme af FN's formål: frem for alt fred og sikkerhed. Allerede derfor er det nødvendigt,